
Disponeringsrum og nye prioriteter

I de mellemfristede planer og -fremskrivninger opgør Finansministeriet det finanspolitiske råderum, som er et overordnet mål for, hvor meget plads der er til politiske initiativer på udgifts- eller skatteområdet inden for de finanspolitiske rammer. Det finanspolitiske råderum opgøres teknisk som den højest mulige offentlige forbrugsvækst givet regeringens mål for den strukturelle saldo på -0,6 pct. af BNP i 2035.

Det finanspolitiske råderum er et vigtigt input i planlægningen af finanspolitikken som et mål for, hvor meget de finanspolitiske rammer vokser i de kommende år. I praksis tilrettelægges udgifts- og finanspolitikken imidlertid inden for de fastsatte 4-årige udgiftslofter. Derfor vil det faktiske disponeringsrum til nye initiativer ikke være identisk med det finanspolitiske råderum.

For at give et mere udfoldet billede af de konkrete prioriteringsmuligheder – i forhold til allerede besluttede tiltag mv. – er der udarbejdet en opgørelse af disponeringsrummet til nye initiativer i 2027-2029 inden for rammerne af udgiftslofterne. Opgørelsen er beregningsteknisk og med usikkerhed forlænget til 2030. Dertil er der udarbejdet en beregningsteknisk illustration af de resterende midler i 2035.

Nye prioriteter og resterende midler

Der er med udgangspunkt i det gældende statslige delloft for driftsudgifter i 2027-2029, bevillingerne på finansloven for 2026 samt en foreløbig, teknisk opgørelse af det statslige delloft for driftsudgifter og bevillingsniveauet i 2030 opgjort et disponeringsrum i 2027-2030, jf. tabel 1.

Der er i opgørelsen af disponeringsrummet i 2027-2030 taget højde for udgifter til at dække væksten i det demografiske træk i kommuner og regioner, opfyldelse af inputmålsætninger og en teknisk reservation til forsvar fra finanslovsforslaget for 2026, der endnu ikke er afspejlet på bevillingerne på finansloven. Der er desuden taget højde for virkningen af de nye fastsatte økonomiske rammer, herunder en lempeligere sti for den strukturelle saldo frem mod 2029 og tilpasninger af den offentlige investeringsramme i 2027 og 2030.

Efter 2030 er der ikke opgjort et resterende disponeringsrum, idet udgiftslofter og bevillinger ikke er opgjort efter 2030. De resterende midler i 2035 kan beregningsteknisk illustreres ved at tage udgangspunkt i det resterende disponeringsrum i 2030 og tillægge en teknisk forudsat stigning i udgiftslofterne baseret på udviklingen i det finanspolitiske råderum fra 2030 til 2035. Opgørelsen er forbundet med usikkerhed.

Tabel 1
Nye prioriteter og resterende midler

	2027	2028	2029	2030	2035
Mia. kr. (2026-priser)					
Disponeringsrum	29,9	51,4	71,5	83	-
Beregningsteknisk illustration af resterende midler	-	-	-	-	135 ¹⁾
Nye prioriteter					
Lineært løft af forsvarsudgifter til 3,5 pct. af BNP i 2030	-15,0	-23,0	-37,7	-38,6	-42,9 ²⁾
Forhøjet ramme til beredskab og samfundssikkerhed	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-5,0
Klimatilpasning	-	-	-0,3	-1,0	-1,4
Ramme til nedsættelse af moms på fødevarer eller frugt og grønt	-	-6,0	-6,0	-6,0	-6,0
Indfrielse af 2035-klimamål på 82 pct. og støtte til tre havvindmølleparker	-	-	-	-	-4,5
Vækst i det demografiske træk	-	-	-	-	-13 ³⁾
Forlængelse af den nuværende obligatoriske pensionsordning for overførselsmodtagere	-	-	-	-	-2,4
Resterende disponeringsrum	13,9	21,4	26,5	36	-
Beregningsteknisk illustration af resterende midler	-	-	-	-	59
<i>Illustrativt scenarie for udgifter til bevillingsudløb mv.</i>	<i>-8,0</i>	<i>-12,0</i>	<i>-16,0</i>	<i>-20</i>	<i>-20</i>
<i>Resterende prioriteringsrum efter illustrativt scenarie for udgifter til bevillingsudløb mv.</i>	<i>5,9</i>	<i>9,4</i>	<i>10,5</i>	<i>16</i>	<i>39</i>

- 1) Opgørelsen af de resterende midler i 2035 er efter regeringens prioritering om at videreføre skattestoppet på punktafgifter frem til 2035, som isoleret set reducerer de resterende midler med ca. 1 mia. kr.
- 2) Den viste disponering i 2035 til løft af forsvarsudgifterne til 3,5 pct. af BNP udgør merudgiften i 2030 tillagt udgiftsvæksten frem mod 2035 for at fastholde pct.-målsætningen for forsvarsudgifterne. Således kan det sidestilles med den forudsatte vækst i resterende midler fra 2030 til 2035, som afspejler det finanspolitiske råderum målt ift. udgiftsniveauet i 2030. Den viste disponering afspejler således ikke det yderligere prioriteringsrum på forsvarsområdet i 2035 (som er opgjort til 47,1 mia. kr.), men afspejler væksten i de samlede forsvarsudgifter efter 2030 for at fastholde pct.-målsætningen. Opgørelsen af yderligere prioriteringsrum på forsvarsområdet tager højde for, at forsvarsudgifterne i udgangspunktet falder i årene efter 2030.
- 3) Prioriteringen om at dække væksten i det demografiske træk i årene frem til 2030 er allerede afspejlet i disponeringsrummet for nye prioriteringer.

Med det foreslåede løft af forsvarsudgifterne disponeres der 38,6 mia. kr. i 2030. Hertil kommer disponeringer på 1 mia. kr. årligt til en forhøjet ramme til beredskab og samfundssikkerhed og nye udgifter forbundet med en kommende klimatilpasningsplan på 1,0 mia. kr. i 2030. Ligeledes er der i januar 2026 indgået aftale om at afsætte en ramme til at reducere leveomkostningerne for danskerne som udgangspunktet ved at nedsættelse af moms på fødevarer eller frugt og grønt på 6,0 mia. kr. årligt fra 2028 og frem. Herefter kan disponeringsrummet opgøres til 13,9 mia. kr. i 2027 stigende til 36 mia. kr. i 2030.

I opgørelsen af disponeringsrummet er der ikke taget højde for potentielle udgifter til håndtering af bevillingsudløb, håndtering af evt. driftsudfordringer, uforudsete udgifter mv. Der er illustrativt opstillet et mekanisk scenarie for udgifter forbundet hermed, *jf. tabel 1*. Det bemærkes, at udgifterne i det mekaniske scenarie i 2030 er beregningsteknisk videreført fladt i 2035. Scenariet indeholder således ikke

merudgifter til håndtering af evt. nye driftsudfordringer, uforudsete udgifter mv., der måtte opstå i perioden efter 2030. Såfremt der tages udgangspunkt i det mekanisk opgjorte udgiftsbehov som følge af bevillingsudløb mv. i scenariet, kan det resterende disponeringsrum opgøres til ca. 6 mia. kr. i 2027 stigende til ca. 16 mia. kr. i 2030.

I fravær af anden ny finansiering, fx omprioriteringer af eksisterende udgifter, forhøjelse af indtægter, reformer mv., skal det resterende disponeringsrum håndtere alle yderligere nye politiske initiativer, fx udgifter til kommende økonomiaftaler med kommuner og regioner, nye politiske initiativer på kommende finanslove samt potentielle betydelige merudgifter forbundet med Danmarks EU-bidrag i 2028 og frem som følge af en ny flerårig finansiell ramme i EU (MFF).

For en uddybende beskrivelse af opgørelsen af disponeringsrummet henvises der til appendiks om det samfundsøkonomiske forløb til 2035 i *DK2035 – Et stærkt Danmark i en usikker verden*.